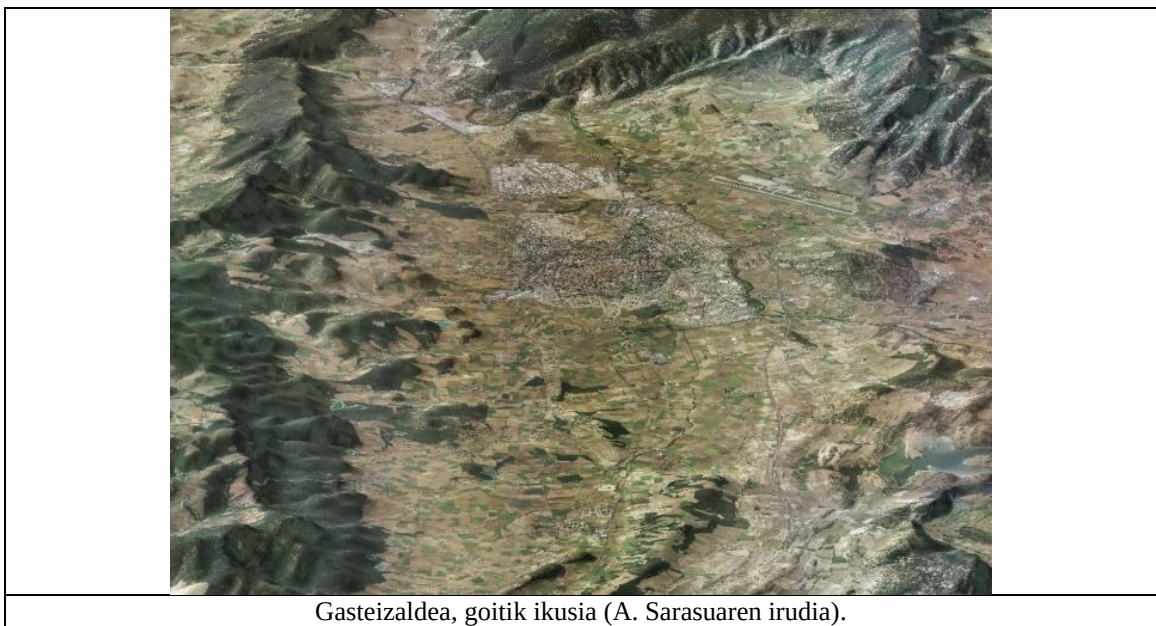

Araba Erdialdeko Biosferaren Erreserba

Babesa eta garapena bateragarri egiteko lurralde-proiektua

Azalpena

2026/2027 ikasturtean Araba Erdialdea delako area funtzionalean egingo da lurraldearen eskala lantzeko Hirigintza VII ikasgaiko praktika. Gasteiz barnean izango duen Biosferaren Erreserba bat proiektatuko da, gutxi gorabehera Lurralde Plan Partzial baten zehaztasun-eskalan.

Europako Batzordeak hiri bakarra izendatu du Euskal Herrian Europako Hiriburu Berde: Gasteiz, 2012an. Izendapen horren karira, aditu batzuek —Antonio Serrano Rodríguezek, adibidez [1]— esan zuten Gasteiz inguruko eskualdeak Biosferaren Erreserba izendatzeko ezaugarriak bete litzakeela (UNESCOk dagoeneko hiru gunek izendatu ditu Euskal Herrian Biosferaren Erreserba: Bizkaiko Urdaibai, 1984an, Nafarroako Bardeak, 2000n, eta Irati, 2024an). Gasteizen biosferaren erreserbaren gaia berriro ere mahaigaineratu da 2024ko udal-aurrekietako akordioarekin, 2025ean kongresu bat egin delarik eta 2026an azterlan bat lizitatu delarik (zeinaren lehiaketako plegu teknikoetan kongresuko ondorioak dauden [2]).

Ikasleek, launaka (edo bosnaka, A taldean), Araba Erdialdeko Biosferaren Erreserba izendatua izan dadin garatu beharreko antolamendu- eta kudeaketa-plana egingo dute. Antolamendu- eta kudeaketa-plan horrek datozen urtetarako Gasteizaldeko lurralde-antolamendu eta ingurumen-babesa gidatuko ditu, Biosferaren Erreserba guztiek eduki beharreko hiru funtzioak bermatuz: ekosistemen kontserbazioa, garapen sozioekonomiko eta kultural iraunkorra, eta ingurumen-hezkuntzarako euskarri logistikoa [3]. Antolamendu- eta kudeaketa-planak, halaber, biosferaren erreserba-izendapena proposatzeko formularioko gai nagusiei nolabait erantzun beharko die [4], dokumentazio idatzizko eta —bereziki— grafikoaren bidez.

Emateak

Lehen ematea (2026/10/5): Erreserbaren muga, azterketa eta helburu nagusiak:

- 1.- Erreserba egiteko eremua mugatu eta arrazoitu, idatziz eta —bereziki— grafikoki (*zergatik muga hori eta ez beste bat?*).
- 2.- Aukeratutako eremuaren egungo egoeraren lurralde-azterketa egin, lurralde-elementu nagusiak adieraziz, esanez erreserbarako zer neurrian egokiak ala desegokiak ote diren.
- 3.- Antolamendu berrirako helburu nagusiak zerrendatu, bai idatziz (gidalerroen modura) bai grafikoki (nahi bada, eskemen bidez).

Bigarren ematea (2026/11/2): Zona ezberdinen mugak eta arau nagusiak:

- 4.- Erreserbarako proposatzen den zonifikazio nagusia, adieraziz eta arrazoituz, grafikoki eta idatziz, hiru zona nagusiak: nukleoa(k), tanpoi-zona(k) eta trantsizio-zona(k). Bi egoera adierazi beharko dira: egungoa eta 2050erako —adibidez— lortu nahi dena, bai eta horretarako beharrezkoak diren arau nagusiak ere (lurzoru-erabilerarekin lotuak, etab.).

Hirugarren (eta azken) ematea (2026/11/30): Ekintza nagusiak:

- 5.- Hiru zona nagusietan (nukleoak, tanpoi-zonak eta trantsizio-zonak) aurrera eramango diren ekintza nagusiak zehaztu. Komeni da ekintzak ondo zehaztea helburuei dagokienez, lekuari dagokienez, eragileei dagokienez, aurrekontuari dagokienez (gutxi gorabeherako zenbakiak izan arren) eta gauzatzeko epeari dagokienez. Ekintzak alor anitzetakoak ere izatea komeni da (lehen sektorea, etxebizitza, jarduera ekonomikoak, mugikortasuna...).

Adibide moduan Iratiko erreserba-hautagaitzarako proposatu den ekintza-zirriborroa ikus daiteke [5], ekintza batzuk orokorregiak izan arren (ondo legoke zehatzagoak izatea). Informazio grafikoa ere gehitu beharko litzaieke ekintzei, baita gauzatze-epeak eta aurrekontuak ere. EAEko paisaiaren ekintza-planetako ekintzak ere ikus daitezke beste adibide moduan [6].

- 6.- Aurreko emateetako eduki osatua, Erreserbarako antolamendu- eta kudeaketa-plana eginez.

Hiru emateetarako formatua

Hiru emateak bai paperean bai PDF —ez oso “pisutsu”— moduan (USB bidez, unean utzi eta itzuliko dena) izango dira. Eskuz egiten badira, PDFan irudi eskaneatuak edo argazkiak sartuko dira.

Hiru emateetako paperen tamaina librea da (DIN A2 edo DIN A3, ahal bada), baina DIN A4ra tolestuta emango dira.

Informazio grafikoa eta idatzia planoetan uztartzea gomendatzen da, ahalik eta modu grafikoen eta sintetikoenean.

Kartografia

Araba osoko plano bektorialak <https://geo.araba.eus/eu/> webgunetik jaitsi daitezke, hainbat formatutan, dxf-ak barne (1:5.000 eskalako zehaztasunekoak, praktika egiteko sobera egokiak direnak). Katastroko planoak (zatika) ere hemendik jaitsi daitezke, dxf-ak barne: <https://catastroalava.tracasa.es/> .

Geoeuskadi webgunetik ere shp formatuko kartografia bektoriala jaitsi daiteke, ondoren GIS programa batekin dwg formatura pasa daitekeena: <https://www.geo.euskadi.eus/s69-15375/eu/> . Edonola ere, Geoeuskadi webgunea oso interesgarria da informazioa kontsultatzeko (ingurumenaren alorrekoa, hirigintzako...).

Erreferentziak

[1] Góngora, F. (2011/6/24): “Antonio Serrano: «Vitoria y su comarca pueden ser la próxima Reserva de la Biosfera»”, El Correo: <http://especiales.elcorreo.com/vitoria-capital-verde-europea-2012/noticias/2011-06-24/vitoria-comarca-pueden-proxima-resarva-1509.html> ;

Serrano, A. (2013): “Bases y directrices para la ordenación del territorio, en el marco de un proyecto estratégico para la implantación de una Reserva de la Biosfera en Álava Central”, in Hainbat egile (2013): *Vitoria-Gasteiz, European Green Capital 2012. Propuestas para la reflexión*, CEA, 67-96. https://www.fundacionconama.org/wp-content/uploads/Vitoria_Green_Propuestas_de_reflexion.pdf ;

Orive, L. A. (2007): “Paisajes de relación ciudad-naturaleza. Ensayo de modelos de planificación territorial más sostenible en Vitoria-Gasteiz”, in Hainbat egile (2009): *Ciudades + Verdes. 2º Foro Urbano de Paisaje Vitoria-Gasteiz*, CEA, 137-152: <https://www.vitoria-gasteiz.org/wb021/http/contenidosEstaticos/adjuntos/es/57/64/25764.pdf> .

[2] Arabako Lautadaren inguruan biosferaren erreserba izendatzeko proposamena kodiseinatu, kontrastatu eta egiteko laguntza teknikoa: https://www.euskadi.eus/kontratazio_iragarkia/arabako-lautadaren-inguruan-biosferaren-erreserba-izendatzeko-proposamena-kodiseinatu-kontrastatu-eta-egiteko-laguntza-teknikoa/web01-tramite/eu/ .

[3] UNESCO (1996): “Biosphere reserves: the Seville Strategy and the statutory framework of the world network”: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000103849> .

[4] UNESCO (1998): “Formulario de propuesta de Reservas de Biosfera”: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000112229_spa .

[5] Iratiko Biosferaren Erreserbako Partzuergoa (2022): “Plan de Acción. Reserva de la Biosfera de Irati”: <https://www.valledesalazar.com/wp-content/uploads/2022/10/Plan-Gestion-Reserva-Biosfera-Irati.pdf> .

[6] EAEko paisaiaren ekintza-planak: <https://www.euskadi.eus/paisaiaren-ekintza-planak/web01-a3lurpai/eu/> .

Gasteizen, 2026ko irailaren 14an
Irakasleak: Unai Fdz. de Betoño eta Miren Etxeberria